

e-mail: xxi_asr@umail.uz

21-YANVAR
2021-YIL
3 (897)

web sayt: www.21asr.uz
@XXIasrofficial

ASR IJTIMOIIY-SIYOSIIY GAZETA

Кун совигани билан қўл ишдан совимайди

Энергетика вазири,
О'zLiDeP Сиёсий Кенгаши аъзоси
Алишер СУЛТОНОВ:

Ҳаво ҳароратининг кескин пасайиб кетиши электр энергия ва табиий газга бўлган эҳтиёжни янада оширади. Бу ҳолат эса табиий газ босимининг пасайиб кетишига ва электр энергияси таъминотида узилишларга олиб келади. Шу боис мазкур ресурслардан оқилona ва самарали фойдаланишда нафақат масъуллар, балки истеъмолчилардан ҳам алоҳида ёндашув талаб этилади.

6▶

Ўзбекистонда 2021 йил 1 мартдан президент сайловига тайёргарлик жараёнлари бошланади. Бу ҳақда муҳокама қўйилган 2021 йилги давлат дастури лойиҳасида келтирилган.

Президент сайловига тайёргарлик бошланадиган сана маълум қилинди

Унга кўра, Ўзбекистон президенти сайловига тайёргарлик кўриш ва уни юксак савияда ўтказиш бўйича аниқ чоралар белгиланади. Мазкур вазифани бажариш муддати этиб 2021 йил 1 март санаси белгиланган.

Дастурда сайлов комиссиялари аъзоларининг сайлов қонунчилиги ва халқаро стандартлар бўйича билимларини тизимли асосда шакллантириш ҳамда аҳолининг электорал маданиятини юксалтириш бўйича аниқ вазифаларни белгилаш назарда тутилади.

Шунингдек, халқаро кузатувчилар томонидан берилган мақбул тавсияларни миллий қонунчилик ва амалиётга татбиқ этиш бўйича таклифлар ҳам ишлаб чиқилади.

“ТАКЛИФИМ ШУКИ...”

Сафдошларимиз, маслақдошларимиз давлат дастури халқчиллиги, ҳаётийлигини таъминловчи таклифларни илгари суряпти

4▶

ДИҚҚАТ, ЭЪЛОН!

Қадрли “XXI asr” газетаси обуначилари!

Таҳририятимизга айрим ҳудудлардан газетамиз кечикаётгани, ҳатто сабабсиз етказиб берилмаётгани хусусида эътирозлар бўлмоқда. Шу муносабат билан худди шундай салбий ҳолатлар юзага келган тақдирда ўз таклиф-мулоҳазаларингизни қуйидаги ташкилотларга билдиришингизни сўраймиз. Сабаби, биз билан тузилган шартномада улар нашримизни мамлакатнинг барча бурчакларига етказиб беришни кафолатлаган эдилар-да!

“Ўзбекистон почтаси” АЖга қарашли
“Матбуот тарқатиш” бўлими: 71-237-02-18, 71- 233-08-34
“Матбуот тарқатувчи” АК 71-233-67-98, 71-233-60-78

“ТЕРМИНАЛ ИШЛАМАЯПТИ”

айрим тадбиркорларни қонун билан “мушук-сичқон” уйнашга нима мажбур қилмоқда?

8-9▶

УШБУ СОНДА:

ЕРНИ НОҚОНУНИЙ ОЛИБ ҚЎЙГАН МАНСАБДОР жарима билан қутулолмайди, балки...

2▶

МУАММОЛАР МАВЖУДЛИГИ СИР ЭМАС.

Уларнинг ечими борлиги ҳам ҳақиқат

3▶

СЕН ЕТИМ ЭМАССАН!

6▶

ЎЙИНДАН “ЎТ” ЧИҚМАСИН!

7▶

Ботирбек ТЎРАЗОДА,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутаты,
О'зЛиДеР фракцияси аъзоси

ИЖТИМОЙ тадбиркорлик

ИЖТИМОЙ муаммоларни ҳал эта оладими?

Ижтимоий тадбиркорлик – бу жамиятнинг ижтимоий муаммоларини ҳал қилишга қаратилган тадбиркорлик тури ҳисобланади. У ижтимоий мақсадларни кўзлайдиган бизнес бўлиб, бунда даромадлар корхона эгаларининг даромадларини кўпайтиришга йўналтирилмайди. Бундай корхоналарнинг ишига асосан ижтимоий жиҳатдан нобарқарор ҳолатда бўлган ёки ногиронлиги бўлган шахслар жалб этилади.

Амалдаги қонунчилик ҳужжатлари га мувофиқ, аҳолининг ижтимоий заиф қатламлари учун иш ўринлари яратиш, ногиронлиги бўлган шахслар учун маҳсулот ва асбоб-ускуналар ишлаб чиқарадиган корхоналар учун солиқ ва бошқа турдаги имтиёзлар белгиланган. Лекин ижтимоий тадбиркорликнинг ҳуқуқий тушунчаси ва унга оид муносабатларни ҳуқуқий тартибга солиш механизмлари аниқ назарда тутилмаган.

АҚШ, Буюк Британия, Польша, Бельгия, Италия ва бошқа давлатлар

тажрибаси ўрганилганда, ушбу фаолиятнинг йўлга қўйилиши натижасида аҳолининг ижтимоий заиф қатламлари иш билан таъминланиши билан бирга, ижтимоий товарлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатиш борасида юқори натижага эришилганини кўриш мумкин.

Шу нуқтаи назардан мамлакатимизда ҳам “Ижтимоий тадбиркорлик тўғрисида”ги қонунни қабул қилишга зарурат туғилди. Унинг асосий мақсади – аҳолининг ижтимоий заиф қатлами турмуш даражасини яхшилаш, уларни иш билан таъминлаш, ижтимоий то-

варлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатишдан иборат.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг яқинда бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида қизғин баҳс-мунозараларга сабаб бўлган ҳужжатлардан бири ҳам “Ижтимоий тадбиркорлик тўғрисида”ги қонун лойиҳаси бўлди.

Таъкидлаш жоизки, бугун ижтимоий тадбиркорлик институтини яратиш ва уни ривожлантириш учун давлат томонидан тўлақонли қўллаб-қувватлаш тизимини амалиётга жорий этиш энг асосий масала ҳисобланади. Агар уларга субсидиялар ва грантлар ажратилмаса, имтиёзлар ва преференциялар тақдим этилмаса, келгусида бир марталик ёрдам ва бошқа чора-тадбирларга ундан-да кўпроқ маблағ сарф этилиши мумкин.

Шу жиҳатдан қонун лойиҳасини ишлаб чиқишда амалдаги қонунчи-

ликда белгиланган ўз ресурсларини ижтимоий соҳага йўналтирган корхоналарни аниқлаш мезонлари, ижтимоий соҳага инвестиция жалб қилганлик учун тақдим этиладиган имтиёз ва преференциялар ҳисобга олинган. Қолаверса, ижтимоий корхонани аниқлаш мезонларининг ва ижтимоий тадбиркорлик фаолиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг янги шакллари ўз аксини топган.

Бугунги кунда бошқа ҳар қандай мамлакатда бўлгани каби, Ўзбекистонда ҳам ҳал қилиниши керак бўлган муаммолар борлиги ҳеч кимга сир эмас. Ижтимоий тадбиркорлик эса бу муаммоларни юмшатиш ва ҳал қилишнинг энг самарали усулларида бири бўлиши мумкин. Ҳар қандай бизнес каби ижтимоий тадбиркорлик ҳам бюджетга даромад келтиради ҳамда муаммоларни ҳал қилишда иштирок этади.

Ерни ноқонуний олиб қўйган мансабдор

Абдулла РЎЗМЕТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутаты,
О'зЛиДеР фракцияси аъзоси

жарима билан қутулолмайди, балки...

Ер иқтисодиётнинг барча тармоқлари, хусусан, қишлоқ хўжалигида маҳсулот етиштиришнинг асосий манбаи ҳисобланади. Ер ресурсларига нисбатан оқилона муносабатда бўлиш, ундан самарали фойдаланиш, албатта, мамлакатимиз ободлиги ва фаровонлигига хизмат қилади.

Лекин кейинги йилларда ер участкаларини олиб қўйишда қонунчиликда белгиланган тартибга риоя этмаслик ҳолатлари, афсуски, кўп учрамоқда. Маълумотларга кўра, фуқаролар томонидан келиб тушаётган аксарият мурожаатларни кўриб чиқиш жараёнида кўп ҳолларда мулкдорлар ҳуқуқлари бузилгани аниқланган.

Шу билан бирга, жойларда ҳокимлик ва идоралар томонидан ер участкаларини давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйиш борасида қатор қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўйилгани сир эмас. Бундай хатти-ҳаракатлар оқибатида, фуқароларнинг ерга бўлган ҳуқуқлари поймол этилиб, шу ерларда жойлашган кўчмас мулкларининг дахлсизлигига путур етмоқда.

Жорий йилнинг 14 январь куни Президентимиз имзолаган “Ер участкаларини ноқонуний олиб қўйганлик учун жавобгарлик кучайтирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Респуб-

ликсининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун соҳада юзага келган шу каби муаммоларни бартараф этишга қаратилгани билан катта аҳамиятга эгадир.

Унга биноан, Жиноят кодекси, Жиноят-процессуал кодекси, шунингдек, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга киритилган қўшимчаларга кўра, ерни ноқонуний олиб қўйиш мансабдор шахсларга БХМнинг 100 бараваридан 150 бараваригача (22 миллион 300 минг сўмдан 33 миллион 450 минг сўмгача) миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Агар мазкур ҳуқуқбузарлик мулкдорга етказилган зарарнинг ўрни олдиндан ва тўлиқ қопланмаган ҳолда биноларнинг бузиб ташланишига олиб келса, мансабдор шахсларга БХМнинг 150 бараваридан 200 бараваригача (33

миллион 450 минг сўмдан 44 миллион 600 минг сўмгача) миқдорда жарима солиниши мумкин.

Яна бир муҳим жиҳат, Жиноят кодекси “Ер участкаларини олиб қўйиш” учун жиноий жавобгарликни назарда тутувчи янги модда билан тўлдирилди. Бундан буён агар айбдор ер участкасини ноқонуний олиб қўйгани учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин, ушбу ҳаракатни яна такроран содир этса, у мулкдорга зарар етказмаган тақдирда ҳам жиноий жавобгарликка тортилади.

Жиноят кодексига мувофиқ, маъмурий жазо қўлланилганидан кейин такроран ерларни ноқонуний олиб қўйган мансабдор шахсларга БХМнинг 200 бараваридан 250 бараваригача (44 миллион 600 минг сўмдан 55 миллион 750 минг сўмгача) миқдорда жарима, 300 соатдан 360 соатгача мажбурий жамоат ишлари ёки 2 йилгача ахлоқ тузатиш ишлари каби жазолар қўлланилади.

Мазкур жиноят мулкдорга етказилган зарарнинг ўрни олдиндан ва тўлиқ қопланмаган ҳолда биноларнинг бузиб ташланишига олиб келса ёки анча миқдорда зарар етказган ҳолда содир

этилса, мансабдор шахс 3 йилгача, кўп миқдорда зарар келтирса, 3 йилдан 5 йилгача озодликдан маҳрум қилиниши мумкин.

Булардан ташқари, қонунга асосан ерни ноқонуний олиб қўйиш мулкдорга жуда кўп миқдорда зарар етказса ёки кўпчилик учун хавфли бўлган усулда содир этилса, муайян ҳуқуқдан маҳрум этиб, 5 йилдан 8 йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Жиноят-процессуал кодексига киритилган қўшимчаларга кўра эса ер участкасини ноқонуний олиб қўйиш билан боғлиқ жиноят бўйича дастлабки тергов прокуратура органлари томонидан олиб борилади.

Хулоса ўрнида айтганда, ер – давлат мулки, умуммиллий бойлигимиз саналади. Демак, ер участкасини ноқонуний олиб қўйишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Мазкур қонун эса ер участкасини олиб қўйиш тартибига риоя этмаганлик ва бунинг оқибатида мулкдорларга зарар етказганлик учун жавобгарликни кучайтириш орқали фуқаро ва тадбиркорлик субъектларининг мулк ҳуқуқи кафолатлари ҳамда қонуний манфаатларини таъминлашга хизмат қилади.

Муаммолар мавжудлиги сир эмас. Уларнинг ечими борлиги ҳам ҳақиқат

О‘zLiDeP Андижон вилоят
Кенгаши раиси, Халқ депутатлари вилоят
Кенгаши депутати, Қўрғонтепа
“Мурувват” ногиронлиги бўлган болалар
учун интернат уйи директори
Хуршидахон ХАЛИЛОВА билан суҳбат

– Келинг, мулоқоти-
мизни Янги Ўзбекис-
тондаги туб ислохотлар
моҳияти, жамият
тараққиётида хо-
тин-қизларнинг ўрни-
дан бошласак.

– Бугунги давр биздан аҳо-
ли ўртасида камбағалликни
қисқартириш, эртамиз эга-
лари бўлган ёшларни ҳар
томонлама қўллаб-қувватлаш,
“Давлат ҳам, ислохотлар ҳам
инсонга хизмат қилиши ке-
рак!”, деган тамойилга амал
қилган ҳолда астойдил фаоли-
ят юритишни талаб қилмоқда.
“Янги Ўзбекистон – янгича
дунёқараш” шиори мамлака-
тимиз ҳаётининг ҳар бир жаб-
ҳасида ўз аксини топмоқда.
Ўзаро манфаатли ҳамкорлик-
ка асосланган халқаро алоқа-
ларда ҳам юрт тинчлиги, халқ
фаровонлиги, Ватан равнақи
устувор мақсад сифатида
кўриломоқда. Кутилмаганда
мамлакатимизга хавф солган
коронавирус пандемияси дав-
рида ҳам айни эзгу тамойилга
жиддий ёндашилгани сабабли
иқтисодиётимиз барқарорли-
ги, аҳоли турмуш фаровонлиги
том маънода сақланиб қолди.
Халқимизнинг букилмас иро-
даси, ишбилармонларимиз-
нинг фидокорона меҳнати ва
саховати, аҳоли ва давлат
органларининг биргаликдаги
саъй-ҳаракатлари тўғрисида
мавжуд қийинчиликлар енгиб
ўтилмоқда.

– Аёллар ва ёшлар
масаласи доим дол-
зарб бўлиб келгани
маълум. Шу маънода,
айтинг-чи, бу йўна-
лишдаги ишлар партия
вилоят Кенгашида қай
даражада амалга
оширилмоқда?

– Сўнгги вақтда бу икки
йўналишда вилоятда, хусусан,
партияимизда давлат сиёсатини
маҳалла даражасигача юрита-
диган вертикал тизим яратил-
ди. Яъни, маҳалла фуқаролар
йигинлари, депутатлар билан
яқин ҳамкорлик асосида иш
ташқил қилинди. “Ёшлар” ва
“Аёллар” дафтарлари шакл-
лантирилишида, адолатли
юритилишида туман, шаҳар
мутасаддиларига бирикти-

рилган депутатларимиз му-
аммоларни аниқлашда ҳамда
уларга муносиб ечим топишда
етақчилик қилмоқдалар.

Масалан, мен сайланган
59-Ҳоқон сайлов округидаги
биргина “Завроқ” маҳалласи-
ни олайлик. 4010 нафар аҳо-
лининг 2106 нафарини аёллар,
533 нафарини ёшлар ташқил
қилади. Пандемия даврида-
гидек қийинчиликни бошдан
кечириш осон эмас. Аҳолига
суянч бўлишда, биринчи нав-
батда, маҳалла фаолларининг
ҳамда депутатларнинг масъу-
лияти синовдан ўтказилгани
тайин. Айни кунгача 33 нафар
хотин-қизга тадбиркорлик, ҳу-
нармандчилик йўналишларида
фаолиятларини бошлашлари,
давом эттиришлари учун
имтиёзли кредитлар олинши-
да кўмаклашилди.

Шунингдек, О‘zLiDePнинг
“Бунёдкор аёллар” лойиҳаси
доирасида ўтган 2020 йил да-
вомида 32 нафар тадбиркор
ва ишбилармонликни бошла-
моқчи бўлган хотин-қизларга
жами 883 млн. сўм миқдорда
кредит олиншида кўмакла-
шилди. Натижада 543 нафар
аёлнинг бандлиги таъмин-
ланди. “Ишбилармон аёл”
кўрик-танловининг республи-
ка босқичида эса Балиқчи
туманидаги “Коинот” фермер
хўжалиги раиси, “Шухрат”
медали соҳибаси, “Камалак”
хусусий нодавлат мактабгача
таълим муассасаси раҳбари
Соҳибахон Худойбердиева
фахрли иккинчи ўринни эгал-
лади.

Жойлардаги тарғибот тад-
бирларимиз давомида Ёшлар
қаноти томонидан йигит-қиз-
лар муаммоларини бартараф
этиш, бандлигини таъминлаш
масалаларига алоҳида эъти-
бор қаратилляпти. Чунончи,
Андижон туманидаги “Жевачи”
маҳалла фуқаролар йиғинида
“Ёшлар дафтари”ни шакллан-
тириш жараёнида 81 нафар
йигит-қиз хорижий давлатлар-
да ишлаётгани маълум бўлди.
Уларни ўз оиласига қайтариш
ва бандлигини таъминлаш
юзасидан шу куннинг ўзидаёқ
масъуллар билан ҳамкорликда
тизимли режа ишлаб чиқилди.
Унга кўра, аввало, ҳудуддаги
тадбиркор, фермер ва иш-
билармонлар билан янги иш
ўринлари яратиш масалалари

жиддий ўрганилди. Айни чоғда
чет элдаги сайловчиларимиз
учун юртимизда даромад то-
пишга кўмаклашиш, муам-
моларини бартараф этишда
елкадошлик масъулияти янада
ошиди.

– Сиз депутат,
партия ҳудудий Кенга-
ши раҳбари, сиёсий
жараёнда қайнаётган
инсон сифатида ҳозир-
ги кунда мавжуд
муаммоларни самарали
бартараф этишда
қандай йўл тутган
маъқул, деб ўйлайсиз?

– Биласизми, баландпарвоз
гапларнинг ўрни ҳам, вақти
ҳам аллақачон ўтди. Бугунги
давр биздан эзгу ислохотлар
ижодкори, амалий ишларнинг
бажарувчиси, халқ ва давлат-
га камарбаста бўлишни, ёниб
меҳнат қилишни талаб қил-
моқда. Биз кечаги кундан хуло-
са чиқариб, ҳозир ишни тўғри
ташқил қила олсак, олдимизга
қўйилган вазифалар ижросига
виждонан ва сидқидилдан ён-
дашсак, ташаббускор бўлсак,
эртанги ёруғ ва фаровон ҳаёт-
ни ярата оламиз.

Биринчидан, муаммо бор-
ми, ечим албатта бўлади,
деган ишонч билан фаолият
юритишимиз керак. Айниқса,
сайловчилар, аҳолининг турли
қатламларидаги электорати-
миз вакиллари замон билан
ҳамнафас қадам ташлаши
учун жон куйдирсак, улар-
нинг сиёсий, ижтимоий, маъ-
навий-маърифий фаоллиги
ошишига улкан ҳисса қўшган
бўламыз.

Иккинчидан, муаммо бизни
излаб келмаслиги керак, биз
ўзимиз муаммонинг мурожа-
атга айланишини кутмай уни
ҳал этиш чораларини топи-
шимиз зарур. Бунинг учун
энг чекка ҳудудларгача кириб
боришимиз лозим. Очиғи,
ҳанузгача ишини ташқил қила
олмаётган халқ ноибларининг
борлиги ачинарли. Уларни
уйғотиш вазифамиз. Қўлига
муаммони тутқазиб, “сайлов-
чиларинг билан ишла, ишон-
чи оқла, уларнинг оғирини
енгиллаштир” қабилидаги
гапларни бирорта ташаббус
орқали юзага чиқаришимиз
керак.

Учинчидан, жамиятда тенг
ҳуқуқлилиқ асосида иш таш-
қил қилишга эришсак, бар-
ча бир куч бўлса, мен ён-
атрофимдаги, маҳалламдаги
оилалар муаммоларини ҳал
этишга кўмаклашсам, яна
бошқа масъул ёки депутат
ҳам шу вазифаларни астой-
дил бажарса, ана шундагина
муаммолар илдиз отмайди.
Елкадошлик билан фаровон
турмуш, ривожланган давлат,
юксак жамият барпо этилади.
Асосийси, кўтарилган ёки ечи-
мини кутиб ётган масалалар
қоғозда қолиб кетмаслиги
зарур. Бунинг учун, ўша му-
аммога алоқадор мутасаддини
токи ижобий ҳал этилмагунга
қадар, халқ тили билан айт-
ганда, “тинч” қўймаслигимиз
керак. Шундагина сиёсий эли-
та вакили, депутат деган олий
мақом ишончини оқлаймиз.

– Кези келганда,
тарғибот тадбирлари-
нинг мазмуни тўғриси-
да ҳам қисқача маълум-
от бериб кетсангиз.

– Депутатларимиз томони-
дан “Инсон манфаатлари ҳам-
ма нарсадан устун”, “Халқ дав-
лат идораларига эмас, давлат
идоралари халқимизга хизмат
қилиши керак” тамойиллари
асосида ташқил қилинган
тарғибот ишлари давомида
фуқароларнинг ижтимоий му-
аммоларини ҳал этиш, ҳуқуқ
ва қонуний манфаатларини
таъминлаш, иқтисодиётни ли-
бераллаштириш, хусусий мул-
кни ҳимоя қилиш, ҳудудларни
комплекс ривожлантириш
масалалари атрофича тушун-
тирилмоқда, мавжуд муам-
моларга барҳам берилмоқда.
Шунингдек, “Халқ бой бўлса,
давлат ҳам бой ва қудратли
бўлади” тамойили асосида
жойларда тадбиркорлик ва ка-

саначилик, ҳунармандчиликни
ривожлантиришга алоҳида
эътибор қаратилмоқда. Барча
соҳалардаги ишларнинг си-
фат жиҳатдан янги босқичга
кўтарилишида, мамлақати-
мизнинг тараққиёт сари ил-
дам боришида муносиб ҳисса
қўшмоқда.

– Аёл, она, оила
бекаси... Зиммангизда
муқаддас ришталар-
нинг мустақамлигига
хизмат қилувчи масъу-
лият бор. Оила ва
жамият иши юки аёл
кишига бир вақтнинг
ўзида оғирлик қилмай-
дими?

– Тўғри, аёл, аввал оила чи-
роғи. Аммо оилани яшнатувчи
ҳам, жамиятни тарбияловчи
ҳам аёл эканини унутмаслиги-
миз керак. Хонадонда хотир-
жам аёлгина жамият ва давлат
ривожига ҳисса қўша олади.
Аёл янгиликни, ташаббус-
ни қачон яратади? Қачонки,
бахти бекамликни ҳис қилса,
жамиятга кераклигини англаб
етса! Шукрки, ана шундай бах-
тиёрлик билан яшайпман. Аёл,
аввало, ўз қадрига ўзи етиши
керак, деб ҳисоблайман. Ўзи-
ни севган инсонгина оиласини
муҳофаза қила олади, иши-
дан завқ топади, жамиятга
фойдаси тегади. Биласизми,
гоҳида ишдан толиқиб, ҳориб
келсам, невараларимнинг
шодон кулгиси, ўйинқароқ
эркаликлари билан бир зумда
чарчоқларимни унутаман.
Фарзандларимнинг ютуқла-
ридан кўнглим тоғдек ўсади,
келинларимнинг меҳридан
куч оламан. Эрталаб яна халқ
хизматида ошиқаман.

Мана шулар аслида менинг
бахтим!

Зилола РАҲМОНОВА
суҳбатлашди.

“ТАКЛИФИМ ШУКИ...”

Сафдошларимиз, маслакдошларимиз давлат дастури халқчиллиги, ҳаётийлигини таъминловчи таклифларни илгари суряпти

О‘zLiDeP Сиёсий Кенгаши Ижроия қўмитаси, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси ва маҳаллий кенгашлардаги депутатлик гуруҳлари вакиллари иштирокида давра суҳбати бўлиб ўтди. Худудлардаги фаолларимиз онлайн тарзда қатнашган мулоқотда Президентимизнинг 2020 йил 29 декабрда Олий Мажлис ва халқимизга йўлаган Мурожаатномасида ижтимоий соҳани ривожлантириш бўйича белгиланган вазифалардан келиб чиқиб, Ҳаракатлар стратегиясини “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили” да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида”ги Президент фармони лойиҳасига таклифлар билдирилди.

Тадбирни **О‘zLiDeP Сиёсий Кенгаши Ижроия қўмитаси Сиёсий таълим маркази раҳбари Насим Алимов** олиб борди.

– Давлатимиз раҳбарининг Мурожаатномасини қунт билан ўрганишимиз ва шу асосда фаолиятимизнинг устувор йўналишларини белгилаб олаёلمиз, – деди у. – Мамлакатимизни янада тараққий эттириш бўйича ҳар бир соҳада амалга оширилиши лозим бўлган мақсад ва вазифалар кўламини барчамизни фаолликка, сидқидилдан меҳнат қилишга, муҳими, юртимизда кечаётган жараёнларга бефарқ бўлмасликка ундайди. Жамиятдаги мавқеини янада мустаҳкамлаш, сайловчилар ишончини оқлашни истаётган партия ўз электорати хоҳиш-истаги, манфаатларининг қонунлар, давлат дастурларида акс этишига эришиши лозим. Эътиборлиси, сайловолди дастуримизда баён қилинган мақсад-режалар Мурожаатномада белгиланган вазифаларга ҳамоҳангдир. Бинобарин, йиғилишимизда давлат дастури лойиҳасига аниқ, асосли таклифлар айтилишига ишончим комил.

Парламент кўйи палатаси депутати, фракциямиз аъзоси Эркин Зоҳидов таълим соҳасига тааллуқли айрим иш услубларини ислоҳ қилиш зарурлиги тўғрисида сўз юритди. – Яқинда инвестициялар ва

ташқи савдо вазири матбуот анжуманида шундай фикрни ҳам айтди: “Ўзбекистондаги энг катта муаммо шуки, жуда кўп ҳолатда амалдорлар ўзларини тадбиркордан ақллироқ билишади, тадбиркорга нима манфаатли эканини, худди ундан яхши биладигандек ҳаракат қилишади”, – деди Эркин Зоҳидов. – Бундай нотўғри ёндашув қарийб барча соҳаларга хос, десак хато бўлмайди. Таълим соҳасидаги кўпгина мансабдорлар, айтайлик, ўқи-

тиш жараёнларига доир масалаларда ҳам ўзларини олий ўқув юрти профессоридан ёки умумтаълим мактаби ўқитувчисидан ақллироқ, тажрибалироқми деб ҳисоблашади ва йўл-йўриқлар, кўрсатмалар беришади. Тизимда муаллимларнинг ҳам, ўқувчиларнинг ҳам таълим сифатини оширишга хизмат қиладиган ғоялари, мулоҳазалари инobatга олинмаган, уларни амалга татбиқ қилиш имконини берадиган самарадор механизмни таклиф

қилишимиз. Ахборот-коммуникация технологиялари тараққий этган ҳозирги даврда буни амалга ошириш қийинчилик туғдирмайди.

Партия Олмазор туман бўлими раиси, туман кенгаши депутати Анвар Боймирзаев О‘zLiDeP қошида институт

мақсадга мувофиқлигини таъкидлади.

– Корхонамизда 200 дан зиёд ишчи меҳнат қиляпти, – деди тадбиркор. – Камтарликка кирмаса ҳам, айтаман, пандемия иқтисодий алоқаларга жиддий путур етказган, аксарият корхоналар ҳали ўзини тўла тиклаб олмаган шароитда бу жуда катта гап. Биз тадбиркорлар ишсизлик муаммосини ҳар қандай олим ё амалдордан кўра яхшироқ тушунамиз. Чунки муаммодан хабардор бўлиш, билиш бошқа, у билан муттасил юзма-юз келиш, ҳис қилиш бошқа. Менга ҳар куни 30-35 аёлу эркак, ёш-яланг иш сўраб мурожаат қилади. Афсус, ҳозирча ёрдам беролмаяпман. Лекин улар ейиши, ичиши, кийиниши, боласини боқиши, хуллас, яшаши керак. Эртага, индинга эмас, бугун яшаши керак. Фаолиятимизни кенгайтириш мақсадида кўшимча бино тикляпмиз. Насиб қилса, яна 50-60 кишини иш билан таъминлаймиз. Йилда бир марта иншоот қийматининг 2 фоизи миқдорда мулк солиғи тўланиши лозим. Таклифим шуки, кўплаб одамларни иш билан таъминлаб турган корхоналар рўйхати тузилиб, улар лоақал ана шу солиқдан озод қилинса...

Парламент кўйи палатаси депутатлари Мавлуда Хўжаева, Дилором Файзиёва, Атахам Назиркулов, Гулшана Худоёрова, партия Андижон вилоят Кенгаши ходими Муяссар Умрзоқова, Жомбой туман кенгаши депутати Нодир Тўраев, “Эзгу амал” жамоатчилик фонди кўнгилли ходими С. Габзалилов ва бошқалар ҳам халқчил, ҳаётий таклифларни билдирдилар.

Бехзод ИСРОИЛОВ,
“XXI asr” мухбири

Кенгашганга кенг дунё

О‘zLiDeP Андижон вилоят Кенгаши ташаббуси билан Андижон шаҳридаги Савдо-саноат палатаси ҳудудий бошқармасида “Долзарб вазифалар ижросига масъулмиз!” мавзусида давра суҳбатида сўз олган Андижон давлат университети катта ўқитувчиси Зоҳиджон Ҳайитматов ва халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги партия депутатлик гуруҳи аъзолари мавзу доирасидаги фикрларини ўртоқлашди.

– Мурожаатнома келгуси йилдаги вазифаларимизни аниқ белгилаб олишимиз учун ўзига хос дастуриламалдир, – деди Халқ депутатлари Марҳамат туман кенгаши депутата-

ти, “Устувор йўналиш сари” хусусий корхонаси раҳбари Бахтиёржон Абдуллажонов. – Партияимизнинг мақсадларидан бири тадбиркорларга қулайлик яратиш, уларни ҳар

томонлама қўллаб-қувватлаш, сафини кенгайтириш экан, ушбу ҳужжатда илгари сурилган ташаббусларга шижоат ва сидқидилдан қилинган меҳнатимиз билан жавоб берамиз.

Мурожаатнома мазмун-моҳияти тарғиботига бағишланган бундай тадбирлар жойларда давом этмоқда.

Шухратбек БОЗОРОВ,
О‘zLiDeP Андижон вилоят Кенгаши Сиёсий таълим маркази раҳбари

Паркент туман ҳокимлиги, маҳаллий кенгаш депутатлари, Маънавият ва маърифат марказининг туман бўлими ҳамда “Истиқбол” маҳалла фуқаролари йиғини ҳамкорлигида Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси мазмунини ўрганиш мақсадида тадбир ташкил этилди.

Барча соҳалар учун дастуриламал

29-болалар мусиқа ва санъат мактабида ўтказилган анжуманда сўзга чиққанлар Олий Мажлисга Мурожаатнома йил давомида жамиятимизнинг барча соҳалари учун дастуриламал вазифасини ўтагани таъкидлаб, айниқса, ёш авлодни қўллаб-қувват-

лаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш энг муҳим вазифага айланиши тўғрисида гапирдилар. Мустақиллигимизнинг 30 йиллиги байрами “Янги Ўзбекистонда эркин ва фаровон яшайлик” шиори остида бутун мамлакат бўйлаб кенг нишонланиши барчамизга ўзгача шуқуқ бағишлаши шубҳасиз.

Тадбир иштирокчилари 29-болалар мусиқа ва санъат мактабининг иқтидорли ўғил-қизларидан иборат оркестр, рақс гуруҳи, доирачилар ансамблининг чиқишлари-

дан, тасвирий ва амалий санъат кўргазмаларидан баҳраманд бўлишди. Ёш ижодкорлар эсдалик совғалари ва ташаккурномалар билан тақдирланди.

Қ.ТЎҚСОНОВ,
Паркент туман кенгаши депутати

Тадбиркорлар учун янги имконият ва рағбатлар

105 та лицензия ва рухсатнома турлари бекор қилинади, 115 таси бўйича тартиб-қоидалар соддалаштирилади

XXI ASR

2020 йилги синовларга қарамай, давлатимиз раҳбари бошчилигида бизнесни қўллаб-қувватлаш учун барча тезкор чора-тадбирлар кўрилди, етарли ресурслар ажратилиб, зарур шароитлар яратилди. Мақсад битта – ишбилармонлар сонини кўпайтириш, янги иш ўринлари яратиш.

Жорий йилда ҳам бу борада янада қулай шароитлар яратилиб, пандемия даврида айланма маблағ танқислигига дуч келган соҳа эгаларининг оёққа туриб олишлари учун уларга кўмак бериш изчил давом эттирилади.

Давлатимиз раҳбари Олий Мажлисга Мурожаатномасида бу масалага алоҳида тўхталиб, айтишларни давом эттириш мақсадида оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида жорий йилда 6 триллион сўм имтиёзли кредитлар ажратилишини таъкидлади. Ҳукумат томонидан Жаҳон банки билан биргаликда дастлаб қишлоқларда тадбиркорликни ривожлантириш дастурини кенгайтириш учун қўшимча 100 миллион доллар йўналтирилишини билдирди.

Ҳаммамизга яхши маълум, 4 йил олдин бизнес субъектларида текширишлар ўтказишга мораторий эълон қилинган эди. Натижада тадбиркорлар сони 2 баробарга кўпайиб, 400 мингга етди. Шу нуқтаи назардан мамлакатимиз

раҳбари мораторий муддатини яна бир йилга узайтириш таклифини илгари сурди.

Албатта, республика-мизда ишбилармонлик ва инвестиция муҳитини тубдан яхшилаш, ортиқча бюрократик тўсиқларни бартараф этиш, эскирган, замон талабларига мос келмайдиган тартиб-таомилларни такомиллаштириш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар эътиборга молик. Чунки мазкур йўналишларда олиб борилган ишлар лицензиялаш ва рухсат бериш тизимини либераллаштириш ҳамда институционал ислоҳ қилишнинг янги босқичини бошлаш учун мустақкам асос яратди.

Лекин ҳозирги давр лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларини тубдан такомиллаштириш ҳамда бюрократик тўсиқларни бартараф этиш орқали тадбиркорлик субъектлари фаолияти учун янада кенг шарт-шароитларни яратишни тақозо этмоқда. Акс ҳолда, ортиқча бюрократия ва бошқа тўсиқлар сабаб

Актам ХАЙТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
Спикери ўринбосари, O'zLiDeP фракцияси раҳбари

тадбиркорлик фаолияти ривожланмайди, бу иқтисодий ўсиш суръатига салбий таъсир кўрсатади, турли суиистеъмолчиликлар, ортиқча босим юзага келади.

Мурожаатномада айтилганидек, тадбиркорларга янада қулайлик яратиш мақсадида 105 та лицензия ва рухсатнома турлари бекор қилиниши, 115 таси бўйича тартиб-қоидалар соддалаштирилиши уларга алоҳида фаолият турлари бўйича бизнесни бошлаш ва юритиш учун кенг имкониятлар эшигини очади.

Ушбу ташаббусни амалга оширишга йўналтирилган ва ҳукумат томонидан киритилган “Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор

этиш тартиб-таомиллари тўғрисида”ги қонун лойиҳаси Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлисида биринчи ўқишда кўриб чиқилди.

Лицензиялаш ва рухсат бериш соҳасидаги миллий қонунчиликни тизимлаштириш мақсадида ишлаб чиқилган қонун лойиҳасида амалдаги “Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида” ва “Тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги рухсат бериш тартиб-таомиллари тўғрисида”ги қонунларни бирлаштириб, ягона ҳуқуқий ҳужжат қабул қилиш назарда тутилмоқда.

Унга биноан, лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларидан

ўтиш фақатгина электрон тарзда ихтисослаштирилган махсус электрон тизим – “Лицензия” ахборот тизими, шунингдек, Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали амалга оширилади.

Таклиф этилаётган қонун лойиҳасида лицензия ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни электрон шаклда тақдим этилиши муносабати билан уларнинг дубликати бериш, шунингдек, лицензия шартномасини тузиш институти бекор қилиш ҳам назарда тутилган. Қолаверса, талабгорларнинг лицензия ҳамда рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги мурожаатини кўриб чиқишнинг соддалаштирилган тартиби ифодаланган.

Бизнинг фикримизча, лойиҳада белгиланаётган муддат мобайнида ваколатли орган тегишли қарор қабул қилмаганда, талабгор белгиланган давлат божи ёки йиғим тўловини амалга оширгандан кейин махсус электрон тизим унга лицензия ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериши шарт. Бунда, талабгор фаолият билан лицензиясиз ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатсиз шуғулланганлик учун жавобгарликка

тортилиши мумкин эмас.

Шу жиҳатдан, қонун лойиҳасида лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор этишга оид ҳуқуқбузарлик учун юридик шахсларга нисбатан жарима қўллаш институти жорий этиш назарда тутилаётгани қизғин муҳокамаларга сабаб бўлди. Бу борада юридик шахс жаримани бир ой давомида ихтиёрий тўлаган, шунингдек, амалга ошириш учун талаб этиладиган лицензия, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисида мурожаат қилган ҳамда хабарнома юборганда, тайинланган жарима миқдорининг етмиш фоизи ундирилишига оид рағбатлантирувчи норма белгиланмоқда.

Хулоса ўрнида айтганда, мазкур ҳужжатнинг асосий мақсади – фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш, тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги рухсат бериш ва хабардор этиш билан боғлиқ муносабатларни тартибга солишдан иборат. Унинг қабул қилиниши эса лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларини тубдан такомиллаштириш, энг муҳими, мамлакатда ишбилармонлик ва инвестиция муҳитини янада яхшилашга хизмат қилади.

Интилиш сўнмасин, шижоат йўқолмасин

XXI ASR

Қатор йиллар самбо ва кураш билан шуғулланган спортчи, ҳозирда имкон қадар ёшларга сабоқ бераётган мураббий, қолаверса, Нукус ихтисослаштирилган олимпия резервлари мактаб-интернати директори сифатида ўзимга-ўзимга савол берман: Президентимиз Мурожаатномада энг кўп тилга олган сўзлар қайси?

Ёшлар ва саломатлик!

Салоҳиятли, баркамол навқирон авлодсиз эртанги кунни тасаввур қилиб бўлмайди. Спортсиз саломатликни мустақкамлаш мушкул. Жисмоний тарбиясиз шижоатли йигит-қизларни тарбиялаш қийин. Модомики, ғайратсиз ёшларнинг китоб ўқишига, илм олишига ҳам ишонмайман. Интилиш сўнган жойда мақсадга эришиш душвор.

Ўтган йили ҳаммамизни ташвишга қўйган коронавирус пандемиясини олинг. Унинг ҳалокатли оқибатлари ниманинг ҳисобидан юмшади? Иммунитетнинг-да! Спорт эса иммунитетни кучайтиришда, демакки, саломатликни мустақкамлашда асосий ўринлардан бирини эгаллайди. Ёшлиқдан жисмоний тарбия билан тизимли равишда

шуғулланиш эса самарани ўн чандон ошириши шубҳасиз.

Коронавирус балоси, энг аввало, юрак-қон томир ва нафас органларида хасталиги бор кишилар, шунингдек, ортиқча вазнга эга инсонларга жиддий хавф туғдирганини амалда кўрдик. Агар давлатимиз раҳбари ташаббуси билан вақтида жиддий чоралар кўрилмаганида йўқотишлар янада кўпаярди. Семизлик, қандли диабет, юрак ишемик етишмовчилиги ва қон қуюқлашиши билан боғлиқ касалликларни даволашда спорт бебаҳо “томчи дори”дир.

Барчамиз бундан тегишли хулоса чиқарган ҳолда зарарли одатлардан воз кечиб, оммавий спорт билан мунтазам шуғулланиш, тўғри овқатланиш қоидаларига риоя этишимиз, айниқса,

Азамат ТУРДАНОВ,
Халқ депутатлари
Нукус шаҳар
Кенгашидаги O'zLiDeP
депутатлик гуруҳи аъзоси

таркибида туз, қанд, ёғ миқдори кўп бўлган ва хамирли овқатларни меъёрдан ортиқ емаслигимиз даркор. Соғлом турмуш тарзини кундалик ҳаётга айлантиришни бугунги даврнинг ўзи тақозо этмоқда.

Мурожаатномани тинглар эканман, янги йилимизга “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустақкамлаш йили” деган ном бериш таклиф этилиши билан Президентимизнинг 2020 йил 30 октябрдаги “Соғлом турмуш тарзини кенг татбиқ этиш ва оммавий спортни янада ри-

вожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармонида белгилаб берилган вазибалар ёдимга тушди. Давлат раҳбари фаолиятидаги мутаносиблик ва тадрижийлик кўз олдимда яққол намоён бўлди. “Ўсиш нуқталари” дея эътироф этилаётган янгича ёндашувлар ягона манзилга келиб бирлашишига амин бўлдим. Нима учун туман ва шаҳарлар марказларида пиёда юриш ва велосипед ҳайдаш учун “Саломатлик йўлакча”лари қурилаётганининг асл мақсадини теран англадим.

Бу борада рағбатлантириш механизми ҳам яратилди. Бир кунда ўн минг қадам ва ундан ортиқ юрган шахснинг электрон ҳисобига 3000 сўм, ҳар ойда туман бўйича энг кўп юрганга 300 минг сўм, ҳудудлар бўйича энг яхши натижа кўрсатганга 500 минг сўм, Ўзбекистон Республикаси бўйича энг кўп юрган шахсга 1 миллион сўм миқдорида пул тўланади.

Ҳозирги вақтда аҳолини спортга қизиқтириш, ортиқча вазн пайдо бўлишининг олдини олиш, ҳаракатчанликка талпиниш тарғиб қилиш учун оммавий ахборот воситаларида қизиқарли кўрсатувлар мунтазам эфирга берилаётгани ҳам муҳим аҳамиятга эга. Чунки ҳар доим ҳаракатда бўлган инсон ҳеч қачон касал бўлмайди, ҳамisha ёш, қаққон ва қувноқ бўлиб юради.

Зукколар эса инновацияларга қўл уради, тараққиётни тезлаштириш орқали жамиятга наф келтиради. Интилиш сўнмаса, шижоат йўқолмаса бас.

Вазият

Кун совигани билан қўл ишдан совимайди

Аксинча, энергетика тизимида қизгин ва қайноқ фаолиятнинг изчил давом этиши таъминланади.

Бугун, яъни 21 январдан мамлакатимизда яна изғиринли кунлар бошланиши, айрим ҳудудларда қор ёғиши, кечалари 15 даражагача совуқ бўлиши синоптиклар томонидан маълум қилинди.

Пойтахтимиз марказида азалдан журналисту ижодкорлар кўп кириб чиқадиган бино бор. Халқ оғзаки тилида “Навоий-30” деб аталадиган мухташам иморатга айна пайтда блогерлар ҳам серқатнов. Масъул мутасаддилару матбуот котибларини айтмаса ҳам бўлади.

Сизни тушундим: совуқ тушишига мазкур манзилнинг нима алоқаси бор, демоқчисиз.

Боиси шундаки, долзарб масалалар бўйича тезкор брифинглар ташкил этаётган ва уларнинг аксариятини жонли эфирда намойиш қилишга ҳаракат қилаётган Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги худди шу бинода фаолият кўрсатади.

“Совуқ кунларда аҳолини газ, электр энергияси ва кўмир билан таъминлашда кузатилаётган муаммолар” мавзудаги навбатдаги тадбир ҳам шеърят мулкнинг султони номи билан аталувчи кўчанинг 30-уйида бўлиб ўтди.

Энергетика вазири, О‘зЛиДеП Сиёсий Кенгаши аъзоси Алишер Султонов етакчилигида мутасаддилар ўзлари масъул тармоқларда олиб борилаётган ишлар хусусида батафсил маълумот беришди. Ҳафта охирига келиб, Ўзбекистонда совуқ об-ҳавонинг янги тўлқини кутилаётганига аҳамият қаратиб, юзага келиши мумкин бўлган муаммоларни енгиллаштириш, уйлар ва иш жойлари

барқарор энергия билан таъминланиши учун зарур чоралар кўрилаётганига ишонтиришди.

Мухбирлар билан мулоқот асносида Энергетика вазирлиги ва унинг бўлинмалари қиш шароитида одамларга ёрдам бериш учун тегишли саъй-ҳаракатларни амалга ошираётгани алоҳида таъкидланди. Январ ойи охирида кутилаётган совуқ об-ҳаво шароитини ҳисобга олган ҳолда 10 кун ичида республика истеъмолчиларига 2 миллиард 318,7 миллион киловатт-соат электр энергияси етказиб бериш режалаштирилгани айтиб ўтилди.

Ҳозирги кунда вилоятлар омборларида жами 156 минг 635 тонна кўмир ва брикет захираси мавжуд экан. Республикада аҳоли истеъмолчиларига кунлик кўмир етказиб бериш ҳажми 4 минг тоннани ташкил қилади. Шунингдек, табиий газ истеъмолчиларига 20 январдан 1 февралгача 1 миллиард 163 миллион метр куб табиий газ етказиб берилади. Бу 2020 йил декабрь ойининг учинчи ўн кунлигига нисбатан 978 миллион метр кубга кўп дегани. Шунингдек, мамлакат аҳолиси 19 минг 210 тонна суюлтирилган газ билан таъминланади. Бу миқдор 2020 йилнинг

мос даврига нисбатан 210 тоннага ортиқ. Шу билан бирга, ҳозирги кунда жойларда 8 минг 253 тонна суюлтирилган газ ва 28 минг та газ баллон захираси мавжуд.

Брифингга қайд этилганидек, ҳаво ҳароратининг кескин пасайиб кетиши электр энергия ва табиий газга бўлган эҳтиёжни янада оширади. Бу ҳолат эса табиий газ босимининг пасайиб кетишига ва электр энергияси таъминотида узилишларга олиб келади. Шу боис мазкур ресурслардан оқилона ва самарали фойдаланишда нафақат масъуллар, балки истеъмолчилардан алоҳида ёндашув талаб этилади.

“Худудий электр тармоқлари” АЖ бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Жаҳонгир Обиджонов сўзларига кўра, тармоқларда содир бўладиган авариявий ўчишларни тезкор бартараф этиш мақсадида худудларда жами 481 та тезкор авариявий чиқиш бригадалари тузилди, уларга 378 та махсус чиқиш машиналари ва техникалар ажратилди. Худудий корхоналарда 395 дона тармоқ трансформатор, 191,8 тонна трансформатор мойи, 947 дона таянч, 53,9 тонна турли ўлчамдаги сим, 41,5 километр кабель

маҳсулотлари ҳамда 638 дона кабель муфтадан иборат захира яратилди.

Айни фикрларни “Худудга таъминот” АЖ бошқаруви раиси Баҳодир Эшмуродов ҳам ўзи раҳбарлик қилаётган соҳа мисолида қуйидагича давом эттирди:

– Жорий йилнинг 21 январь кунинда ҳаво ҳароратининг кескин пасайишини инobatга олган ҳолда қўшимча 236 та махсус авариявий кутқарув бригадалар шакллантирилди. Ушбу бригадалар эртага куннинг иккинчи ярмидан навбатчилики бошлаб, то совуқ ҳаво оқими ўтиб кетгунга қадар доимий равишда ишини амалга оширади. Шу билан бирга, 19210 тонна суюлтирилган газ етказиб бериш ва 8253 тонна захира суюлтирилган газ ҳажмлари ҳозирги вақтда вилоятларимиздаги газ тўлдириш шохобчаларимизда жамланди. Бундан ташқари, ҳаво ҳарорати кескин пасайган вақтда тоғли ва чегара олди худудларимиздаги суюлтирилган газ етиб бориши қийин бўлган жойларга бугун-эрта захира суюлтирилган газ баллонлари етказиб бериш тартиби ишлаб чиқилиб, унинг ижроси қатъий назоратга олинди.

Озод РАЖАБОВ,
шарҳловчи

Бир депутат – юз аёлга кўмакчи

Сен етим эмассан!

О‘зЛиДеП “Аёллар қаноти”нинг сарҳисоб йиғилишида партия Сиёсий Кенгаши Ижроия Қўмитаси раиси Актам Хаитов “Бир депутат – юз аёлга кўмакчи!” лойиҳасини илгари сурган эди. Лойиҳани биринчи бўлиб Навоий вилояти бошлаб берди.

Халқ депутатлари Навоий вилояти депутатлик гуруҳи йиғилишида вилоят кенгаши депутати Марҳабо Йўлдошева муҳим масалани ўртага ташлаган эди. Тошкент давлат техника университетиинг иккинчи курс талабаси Сабина Бобоёрова пандемия туфайли чин етим бўлиб қолган. Ўқиши учун контракт пулини тўлай олмай қийналиб қолган. Сабина контракт пулини тўлашда ёрдам сўраб мурожаат қилган ва бу масала тезда ҳал этмаса бўлмасди.

Муаммонинг амалий ечимини топиш юзасидан бошланган ҳаракат сенатор, вилоят кенгаши депутати Улуғбек Файзиев ҳомийлиги остида уч кунда ҳал этилди!

– Отам 2012 йилда вафот этганди, – дейди Сабина Бобоёрова. – Кўргиликни қарангки, даҳшатли бало бўлмиш коронавирус туфайли онамдан ҳам айрилиб қолдик. Синглимни қариндошларимиз бағриларига олди. Отамдан айрилиб қолганим етмаганидек, контракт тўловида қийналиб қолдим. Минг раҳмат О‘зЛиДеП депутатларига, айниқса, ўзимиз овоз бериб сайлаган Марҳабо опам ва сенатор Улуғбек ака Файзиевга! Бу бағрикенг халқимизнинг саховатпешалиги исботидир. Тўғриси, мурожаатим бунча тез ҳал этилади, деб ўйламаган эдим. Яхши одамларнинг борлигига шукр.

Президентимизнинг Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида белгиланган устувор вазифалар ижроси ҳамда 2021 йилнинг “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили” мазмун-моҳиятидан келиб чиққан ҳолда етакчи сиёсий куч томонидан тезкорликда ташкил этилган лойиҳа илк қадамлариданоқ электрорат қалбига кириб бора олди.

“Zarafshon golden croup” МЧЖ раҳбари, сенатор, Халқ депутатлари Навоий вилоят кенгаши депутати Улуғбек Файзиев амалда бошлаб берган лойиҳани бошқа депутатлар ҳам мамнуният билан қабул қилиб, тезлик билан амалга оширишга киришишди.

О‘зЛиДеП Навоий вилояти Кенгаши
матбуот хизмати

Огоҳлик

ЎЙИНДАН “ЎТ” ЧИҚМАСИН!

“Тошкентда поезд устида селфи қилмоқчи бўлган 18 ёшли йигитни 27 минг вольтли ток урди!”

Ички ишлар вазирлиги матбуот хизмати томонидан тарқатилган ушбу кўнгилсиз хабарни эшитган, ўқиган ҳар қандай одам бир қалқиб тушади, албатта. Нималар бўляпти ўзи? Нега бугунги ёшлар ўз ҳаётини хавф остига қўйиб, бу каби аянчли оқибатларга олиб келиши мумкин бўлган ишларга қўл уряпти? Айб кимда, тарбиядами ё маънавий муҳитда? Ташвишли жиҳати, кейинги пайтларда ижтимоий тармоқларда оммалашиб бораётган “Тик-Ток” ва шунга ўхшаш ҳар хил бўлар-бўлмас қалтис ўйинлар акс этган видео ва фотоларни юклаш орқали ўзларини реклама қилишга муккасидадан кетиш натижасида кўплаб нохуш воқеалар содир бўлаётир. Мана, ана шундай тарбиясизлик натижасини кўриб турибмиз.

Дарвоқе, яна ўша хабарга қайта-миз: Маълум бўлишича, “Сергели” бекатидаги 3-йўлнинг 8-километри 1-тўсиғида турган вагон устига 2002 йилда туғилган Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиси селфиға тушиш мақсадида чиққан ва уни 27 минг вольтли

ток урган, йигит қаттиқ жароҳатланган. Ўз вақтида қўрилган чоралар туфайли Республика шошилич тиббий ёрдам марказига олиб борилган ва жонлантириш бўлимига ётқизилган. Таъкидланишича, жароҳат жиддий бўлиб, фуқарога тананинг 93 фоизи 2-3 А, Б даражали термик куйиш, 3-даражали бош мия ёпиқ жароҳати ташхиси

қўйилган...

Хўш, нима қилсак, бундай қутилмаган нохуш ҳолатларнинг олдини олиш мумкин? Шундай жиддий саволларни

йўл транспортида хавфсизликни таъминлашга масъул бўлган ходимлар, ёшлар қатнашди.

Тадбирда сўзга чиққанлар дастлаб юқорида содир этилган мудҳиш ҳолат ҳақида маълумот бериб, вояга етмаган болалар ва уларнинг ота-оналари, маҳалла фаолларига темир йўллар ҳудудлари ва бошқа жойларда ҳам хавфсизлик қоидаларига қатъий риоя этиш лозимлиги хусусида тушунтириш, тарғибот ишлари кучайтирилишни алоҳида таъкидлашди.

Хатарли жиҳати шундаки, кейинги пайтларда, айниқса, вояга етмаган болаларнинг темир йўллар(афсуски, ҳаракатланиш гавжум бўлган автомобиль йўллари ҳам бундан мустасно эмас)га яқин жойларда ўзбошимчалик билан қулоқларига қулоқчин ёки муסיқа эшитиш мосламаларини тақиб олиб темир йўл устида юришлари ёки юриб кетаётган йўловчи ва юк поездларига тош ва бошқа жисмлар отиш ҳоллари кўп кузатилмоқда. Бундай қоидабузарликлар учун амалдаги қонунчилигимизга асосан маъмурий ва жиноий жавобгарлик масалалари белгиланганини ҳар доим ҳам билавермаслик ёки бу ҳақда тўлиқ маълумотга эга бўлмаслик хатарли оқибатларга олиб келиши ҳақида ҳам ушбу тадбирда муфассал сўз юритилди. Эътиборлиси, бундай учрашувлар мунтазам давом этади.

Орзугул АШИРАЛИЕВА,
“Тошкент Жанубий” вокзалида
ҳуқуқбузарликлар профилактикаси
гурухи катта инспектори, лейтенант

атрофлича муҳокама қилиш мақсадида куни кеча Тошкент минтақаси темир йўл транспортида хавфсизликни таъминлаш бошқармаси “Тошкент Жанубий” вокзали хавфсизликни таъминлаш бўлими ташаббуси билан “Темир йўлларда ҳаракат хавфсизлиги ойлиги” махсус профилактик тадбири доирасида пойтахтимизнинг Сергели туманидаги 317-умумтаълим мактабида тадбир ўтказилди. Унда Сергели тумани ҳокимлиги вакиллари ва махсус комиссия аъзолари, шунингдек, туман халқ таълими бўлимига қарашли мактабларнинг маънавият ишлари бўйича директор ўринбосарлари ҳамда темир

Хивада форум ўтказилди

О‘zLiDeP Хива туман Кенгаши томонидан ташкил этилган “Депутатлар ва тадбиркорлар мулоқоти” форумида қатнашган туман ҳокими Озод Матякубов электорат вакиллари қизиқтирган саволларга атрафлича жавоб берди.

– Форумнинг асосий мақсади кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик жадал ривожланишига тўсқинлик қилаётган, ишбилармонлик фаолияти эркинлигини чеклаётган муаммоларни доимий равишда тизимли ўрганиб боришдан иборат, – деди **О‘zLiDeP Хоразм вилоят Кенгаши аппарат раҳбари Шуҳрат Атажанов.** – Шунингдек, мавжуд

масалаларни ечишда партиямиздан сайланган депутатларнинг аниқ позициясини шакллантиришга хизмат қилувчи амалий таклиф ва ташаббусларни ишлаб чиқиш, коронавирус пандемияси даврида аҳоли бандлиги ва даромадини оширишнинг муҳим манбаи бўлган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш ҳам усту-

вор вазифаларимиздан биридир.

Озод Матякубов бугунги кунда Хива туманида 2300 дан ортиқ тадбиркорлик субъектлари борлигини, жорий йилдан икки йиллик лойиҳа амалга оширилиши натижасида яна янги иш ўринлари яратилиши, аҳоли турмуш тарзи яхшиланишини таъ-

кидлади. Хусусан, туманда балиқчилик бўйича Латвия билан ҳамкорликда 105 млрд. сўмлик лойиҳа амалга оширилиши режалаштирилган. Иккинчи лойиҳа эса тўқимачилик йўналишида бўлади ва 200 та янги ишчи ўрни яратилади.

– Маҳаллабай тизи-мида ишлашни йўлга

қўйганмиз. Ҳозирда тумандаги барча маҳаллаларда тадбиркорлик қилиш истагида бўлган фуқароларнинг рўйхатлари шакллантириляпти. Кейинги босқичда уларга пухта билим бериб, бизнесини очишга қўмаклашамиз, – дейди туман кенгаши депутати Омонкелди Мащарипов.

Узаро мулоқотлар шуни кўрсатдики, мазкур лойиҳа доирасида белгиланган тадбирлар бугунги кунда ўта муҳим. Чунки депутатлик сўровлари ва назорат-таҳлил ишларини кучайтириш кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг фаоли-

ятини янада ривожлантириш борасида кўтарилган масалаларни ижобий ҳал этиш, хусусан, Тадбиркорлик кодекси лойиҳасига амалий таклифлар шакллантиришда муҳим аҳамият касб этади.

Форум доирасида бир қатор ишбилармонларнинг банк-кредит, хизмат кўрсатиш, тадбиркорликни йўлга қўйиш ва шу каби ўнлаб муносабатлари ижобий ҳал этилди.

Умид НУРМЕТОВ,
О‘zLiDeP Хоразм вилоят
Кенгаши сиёсий таълим
ва депутатлик гурухлари
билан ишлаш бўлими
муdiri

“ТЕРМИНАЛ айрим тадбиркорларни қонун билан

XXI ASR

Кўплар қатори мен ҳам кўча-куйдаги ошхоналарда тез-тез овқатланиб тураман. Қорин тўйғач, беихтиёр кайфият кўтарилади. Аммо каминада бунинг акси бўляпти гоҳо. Гап шундаки, айрим тамаддихоналарда тўловни пластик карта орқали қабул қилишмаяпти. Айниқса, кўзга ташланмайдиган, одмироқ ошхоналарда шундай бўляпти.

“Терминал ишламаяпти”, “Таъмирлашга берганмиз”, “Иш бошлаганимизга беш кунгина бўлди, ҳали терминал қўймадик” сингари ваз-корсонлар айтилади. Шу тахлит гапларни хатоси, айбига озми-кўпми иқрор кишининг узри, ўзини оқлашга уриниши сифатида ҳам англаш мумкинки, бундан бироз кўнгли юмшайди, дили таскин топади одамнинг. (“Пластикда тўлайман”, деб қаттиқ туриб олсангиз, қаердандир аппарат топиб келишади аза-

шеригим ёнидан пул чиқариб, тўлаб юбормаганида, билмадим, тортишувимиз нима билан тугарди...

Аслида, амалдаги қоидаларга биноан ҳар қандай ошхонада – мулкчилик шакли, катта-кичиклиги, қаерда жойлашгани, эгаси кимлиги ва ҳоказолардан қатъи назар, тўлов терминали ва касса аппарати бўлиши шарт. Талаб қилинган бошқа иш қоғозлари қатори тўлов терминали ва касса аппарати ҳужжатла-

хон, кўланкаси майдон бўлиб ишлагани авло эмасми? Қонунга итоатсиз – “ёмон” тадбиркорлар ҳам анча-мунча одамни иш билан таъминлаётгани ҳақиқат. Уларнинг жамиятга мен билмаган бошқа нафи ҳам тегаётган бўлса, не ажаб? Қолаверса, тадбиркорлар манфаатини ифодалаётган сиёсий куч аъзосиман”.

Бир-икки таниш ошхоначиларни гапга солиб, масалага ойдинлик киритишга уриндим. Уларнинг айтишича, айнан кичикроқ тамаддихоналарга терминал қўйилса, иш юришмай қолиши мумкин экан. (Йирик пулдорлар очган ошхоналарда эса, эгасининг айланма маблағи етарли бўлгани учун шу сингари қийинчиликларга дуч келинмайди). Негаки, пул терминал орқали банкдаги ҳисоб-рақамга тушади. Банкдан эса пул олиш

Бирор фирма билан шартнома тузиб, озиқ-овқат учун тўғридан-тўғри пул ўтказиш энг мақбул йўлдай кўринади. Бироқ ишбилармон истайдими-йўқми, нақд пул билан “перечисление” ўртасида сезиларли тафовут мавжуд. (Яқинда қурилиш бозоридаги дўконларни айланиб, ҳар хил со-тувчилар билан байлашганимда, “Пулингиз нақдми, пластикдами?” деган саволни беравериб, безор қилиб юборганини айтиб ўтишни истардим шу ўринда. “Пластик билан тўлайман”, десангиз, то-варни албатта қимматроққа харид қилишга мажбурсиз.) Хуллас, фақат “перечисление” ёки корпоратив пластик карта воситасида иш юритмоқчи бўлган ошхонада таомлар нархи ўртача 25-30 фо-изга қимматлашади. Бошқачароқ айтганда, касод бўлиш эҳтимоли кучаяди. Нақд пулга “ўтиб” олган ҳамда катта ошхоналар билан рақобатлаша олмайди-да. Фақат шугина эмас. Деҳқон бозорида танлов имконияти кенг, тадбиркор ўзи истаган маҳсулотни чертиб-чертиб, савдолашиб олади. Қисқаси, **айрим тадбиркорлар нуқтаи назаридан қаралганда, тўлов терминали – ортиқча даҳмазадан бошқа нарса эмас. Турган гапки, солиқ идоралари ходимлари ва кўплаб хўрандалар бутунлай бошқача фикрда** – улар айтиши муқаррар бўлган мулоҳазаларни юқорида қисман баён қилдик (албатта, улар ҳақ, лекин...). Хусусий кафеси йўқ, айти пайтда солиқ идорасида ишламайдиган бирор мутахассис шу масалада нима деркин?

матлар. Ёхуд “Кликингиз бўлса, манави рақамга ўтказинг”, дея кўлингизга шахсий пластик карта тутқазишади). Лекин сал бошқачароқ “услуга” да ишлайдиганлар ҳам бор. Ўн беш кунча аввал ҳамроҳим билан бир норинхонада овқатландик. Кетишга чоғланганимизда олдимизга, иш бошқарувчи бўлса керак, бир барваста йигит келди. Унга пластик картамини узатдим. Йигит қатъий, эътирозга ўрин қолдирмайдиган оҳангда “Терминал йўқ!” деди бизга. “Ундай бўлса, кўчага чиқиб, пулни нақд қилиб келамиз”, дедим. “Сизларни кўчага чиқариб бўпман!” дегандек кескин бош чайқади у. Шу пайт

рини тақдим қилгандан кейингина тадбиркорга фаолият бошлаш учун рухсат берилади. Шундай бўлгач, ҳалигиндай ҳолатларга дуч келганда хуноб бўлади-да киши. Аммо ушбу ҳол бот-бот такрорланавергач, каминада норозилик, жаҳл ҳисси аста-секин сусайиб, қизиқсиниш туйғуси кучая бошлади. Ўйланиб қолдим: “Ҳуқуқбузарлик қилаётганларни қоралашдан осони йўқ. Лекин уларнинг ҳам айтар гапи бордир, дардини эшитайлик, билайлик. Нима, ошхоначиларга қонун билан “мушук-сичқон” ўйнаб, мудом хавотирда юриш ҳавасми, жамики шарт-талабларни бажариб қўйиб, кўкракни кериб, ўзи

қийин. “Нақдини пенсияга тарқатяпмиз”, “Юқоридан топшириқ келган, фалон қурилишга нақд пул йўналтиряпмиз” каби минг хил баҳонани дастак қилиб, керакли пулни беришмайди ёки бир қисминигина кўлингга тутадилар.

Шунисиям борки, банклар шанба-якшанба кунлари ишламайди. Қолган кунлари соат 9:00 дан иш бошлайди, соат 16:00 дан кейин кўп операциялар тўхта-тилади. Устига-устак, навбатда туриш керак, тирбандлик ҳукм сураётган йўлларда банкка бориш ва қайтиш лозим... Тадбиркорнинг шундан бошқа ташвиши йўқми?

ИҚТИСОДЧИ ФАРҲОД ҚУРБОНБОЕВ ФИКРЛАРИ БИЛАН ТАНИШИНГ:

– Қонунчилигимизда кафе, ресторани, бар, чойхона, сомсахона ва шу кабиларнинг барчаси “умумий овқатланиш корхоналари” деган ягона ном билан аталади. Мазкур субъектларнинг ўз мижозларидан тўловни терминал орқали олмасликка ҳаракат қилиши солиқлардан қочиш истаги билан изоҳланади. **Башарти умумий овқатланиш корхонасидагилар терминални ишлатмасдан, мижоз банк пластик картасидан ўзлари кўрсатган**

ИШЛАМАЯПТИ”

“МУШУК-СИЧҚОН” ҲИНАШГА НИМА МАЖБУР ҚИЛМОҚДА?

шахсий картага пул ўтказишни таклиф қилишса, бу ҳам қонун бузилиши, чунки тушум яшириляпти. Бошқача айтганда, қисман хуфиёна фаолият юри-тиб, билиб-билмай “яширин иқтисодиёт” тегирмонига сув қуйяптилар.

Тўлов нақд пулда касса апарати чеки берилган ҳолда ёки нақдсиз – банк пластик карточкаларидан терминал орқали олинганда пул тадбиркорлик субъектининг банк ҳисоб-рақамига тушади ва унинг тушуми (даромади) таркибига киритилади. Тушум – солиқ солиш базасини ташкил қилади, ундан солиқ ундирилади.

Бир йиллик тушуми миқдори 1 млрд. сўмдан кам корхоналар айланмадан олинган солиқ (АОС) тўлайди. Тушум 1 млрд. сўмдан ошса, қўшимча қиймат солиғи (15%) ва фойда солиғи (15%) тўланади. Шу боис корхоналар ўз тушумларини ҳисоботларда ёки ҳақиқатда 1 млрд. сўмга етказмасликка ҳаракат қилишади.

Солиқ кодексининг 467-моддасига мувофиқ умумий овқатланиш корхоналари учун АОС ставкалари аҳолиси сони 100 минг ва ундан кўп шаҳарларда 8 фоиз этиб белгиланган. Демак, Тошкент шаҳрида АОС миқдори ана шунча.

Шу каби қонунбузарликларни бартараф қилиш учун, биринчидан, тез-тез текширув ўтказиш

керак. Бироқ шуни ҳисобга олиш керакки, давлатимиз тадбиркорларга ғамхўрлик қилиб, уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида бир

Айталик, бирор тадбиркор таом пишириш учун зарур маҳсулотлар, газ, электр, сув, ижара ҳақи ва ҳоказоларга бир ойда 80 млн. сўм сарфлади ва тайёр товарни сотгандан кейин унинг тушуми (даромади) 100 млн. сўмни ташкил қилди. 100 млн.дан 80 млн.ни айирсак, фойда келиб чиқади — 20 млн. сўм. АОС фойдадан эмас, бутун тушумдан, яъни 100 млн.дан олинади ва 8 млн. сўмга тенг бўлади. $8 / 20 \times 100\% = 42\%$. Аён бўляптики, 8 фоизлик АОС ишбилармон фойдасининг 42 фоизини ямлаб қўяди. Фақат шу солиқни тўласа кошкийди, яна бошқалари ҳам бор...

қанча чора-тадбирларни амалга оширяпти. Хусусан, тадбиркорлар фаолиятига аралашувларни камайтириш учун солиқ аудити шаклидаги (яъни, ҳужжатли) текширувларга мораторий яна бир йилга узайтирилди. Афсуски, талай ишбилармонлар берилган енгилликларни суиистеъмол қиляпти. Бинобарин, менимча,

“Солиқ назорати, қонуний текширувлар тадбиркорлик фаолиятини чеклайди”, деган қарашлардан воз кечиш лозим.

Иккинчидан, солиқ тизимини янада такомиллаштириш керак. Бир қарашда кичик туюладиган 8 фоизлик АОС аслида унча-мунча тадбиркорнинг белини синдириб қўяди.

Таклифларим: “Яширин иқтисодиёт” муаммосини эътиборга олган ҳолда амалдаги мораторийни қуйидагича трансформациялаш мақсадга мувофиқ: солиқ текширувлари натижасида аниқланган ҳуқуқбузарликлар юзасидан (ижтимоий хавфи катта ҳуқуқбузарликлар бундан мустасно) молиявий санкцияларни

қўллашга 2-3 йиллик тақиқ жорий этиш ва барча ҳўжалик субъектларида молиявий санкцияларни қўллаш ҳуқуқсиз солиқ аудитини ўтказиш.

Натижада солиқ инспекциялари текширувлари хусусий сектор учун бепул, лекин фаолиятида гоят асқотадиган, аниқ йўл-йўриқ ва маслаҳатларга айланади. Бундан ташқари, солиқларни оптималлаштириш зарур. Хусусан, АОСнинг баҳридан ўтиш керак, чунки бу тизимда солиқ нафақат даромаддан, балки сарф-харажатдан ҳам тўланмоқда. Бу йиғим кўпчилик корхоналарни тушумни беркитишга ундаяпти.

Нимаям дердик, мутахассис фикрларида тадбиркорларга нисбатан хайрихоҳликни ҳам илғаш мумкин. Дарҳақиқат, **шундай тизим яратиш керакки, ҳар қандай тадбиркор тўловни нақд пулсиз шаклда олишдан оғринмасин.** Бу жуда мураккаб вазифа бўлмаса керак. Қанчадан-қанча давлатларда мазкур муаммо аллақачон барҳам топган, десак хато бўлади, чунки уларда бунақа муаммо вужудга келмаган ҳам. “Ўлимдан бошқасининг чораси бор”, дейди халқимиз. Шу ҳик-

матни айтган халқдан чиққан одамлар – депутатлар, тегишли соҳалар масъуллари, олимлар наҳотки ўн-ўн беш йилдан буён масалага жўяли ечим тополмаса? Ёки аҳвол шундайлигича қолишидан манфаатдорларнинг қўли баланд келяптими ҳамон?

Беҳзод ИСРОИЛОВ,
“XXI asr” мухбири

XXI ASR

Пандемия даврида аҳоли бандлигини таъминлаш, меҳнатга лаёқатли фуқароларни бизнес субъектларига жалб этиш учун шарт-шароитлар яратиш устувор масалага айланди. Шу боис иш ўрни ташкил этган тадбиркорлар солиқларнинг муайян турларидан озод этилиб, коммунал тўловларда имтиёзлар яратилди.

Президентимиз томонидан 2020 йилнинг 11 август куни имзоланган “Камбағал ва ишсиз фуқароларни тадбиркорликка жалб қилиш, уларнинг меҳнат фаоллигини ошириш ва касб-ҳунарга ўқитишга қаратилган ҳамда аҳоли бандлигини таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарор эса бу борадаги вазифалар ижросини янги босқичга олиб чиқди.

Ишсизларни касб-ҳунар ва тадбиркорликка ўқитишнинг янги тизимини жорий қилиш, бу жараёнда хусусий сектор билан ҳамкорликни йўлга қўйиш,

таълими дипломи даражасига тенглаштирилди. Ушбу лойиҳалар ижросини таъминлаш учун Бандликка қўмаклашиш давлат жамғармасига Инқирозга қарши курашиш жамғармасидан қўшимча равишда 150 миллиард сўм маблағ ажратилди. Натижада ҳар йили 60 минг нафарга яқин ишсиз ва ижтимоий ҳимояга муҳтож аҳолини меҳнат бозорида талаб юқори бўлган касбларга ўқитиш имконияти юзага келиб, республика бўйича 25 мингдан зиёд ногиронлиги бўлган фуқароларнинг бандлиги таъминланади.

веб-дизайнер каби ихтисосликларга олий малака талаби қўйилган. Ваҳоланки, ушбу касбларни IT-марказларда ярим йилда яхши ўрганиш мумкин.

Кутубхоначи, таржимон, банк агенти, реклама менежер каби кўплаб вазифаларга

Шоира ҲАЙДАРОВА,
Қашқадарё вилояти Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш Бош бошқармаси Ижтимоий соҳа ва инсон капиталини ривожлантириш бўлими бошлиғи ўринбосари

аҳоли ва турмуш шароити оғирлашган оилаларнинг бандлигини таъминлаш орқали уларга даромад манбаи яратишнинг “Вақтинчалик тартиби” ишлаб чиқилди. Унга мувофиқ вилоят “Хунармандлар” уюшмаси билан ҳамкорликда ҳар бир маҳалла фуқаролар йиғинида фаолият олиб бораётган усталар билан кам таъминланган оилалардан “устоз-шогирд” анъанаси асосида ўқиш истагини билдирган ишсиз фуқароларни қисқа муддатли ўқув курсларига йўллаш ишлари орқали 1126 нафар киши ўқишга жалб этилди.

Ишсизларни касб-ҳунарга ўқитишнинг янги тизими

ёхуд лавозимлар классификатори бугунги замон ва меҳнат бозори талабларига жавоб бермай қолгани хусусида айрим мулоҳазалар

эҳтиёжманд аҳоли ва ногиронлар бандлигини таъминлашга оид қўшимча чораларни амалга ошириш мазкур ҳужжатнинг асосий мақсади ҳисобланади.

Қарорда ҳудудларда “Ишга марҳамат” мономарказларини, шунингдек, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги тизимидаги касб-ҳунарга ўқитиш муассасаларини ташкил этиб, аҳолини меҳнат бозорида талаб юқори бўлган мутахассисликларга, тадбиркорлик асослари ва хорижий тилларга ўқитишга жиддий эътибор қаратишнинг аниқ механизми жорий қилиниши кўрсатиб ўтилган.

Аҳамиятли томони шундаки, “Ишга марҳамат” мономарказлари ҳамда касб-ҳунарга ўқитиш муассасалари битирувчиларнинг малакаси халқаро WorldSkills стандартлари асосида баҳоланади ва хорижий давлатларда тан олинган Skills паспорти берилади. Битирувчиларга берилган ўқишни тамомланганликни тасдиқловчи ҳужжат ҳамда Skills паспорти ўрта махсус, касб-ҳунар

Қарор талабларига кўра, нодавлат касб-ҳунар таълими марказлари орқали ёшлар ва аёлларда касбий кўникмаларни шакллантириш, уларни молиявий қўллаб-қувватлашга Тикланиш ва тараққиёт жамғармасидан 100 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ йўналтирилади. Шунинг 10 миллиони ёшлар ва хотин-қизларни касб-ҳунарга ўқитишга, 90 миллиони эса ўқув курсларини тамомлаб, сертификат олганларга имтиёзли кредитлар ажратиш учун сарфланади. “Ижтимоий шартнома” орқали нодавлат касб-ҳунар ўқув курсларини битирадиган ёшлар ва аёлларга таълим харажатлари учун 1 миллион сўмгача субсидия берилади.

Касб ва лавозимлар классификатори бугунги замон ва меҳнат бозори талабларига мос келмай қолгани сир эмас. Мисол учун, унда 2 минг 484 та, яъни 70 фоиз хизматчи лавозими бўйича олий маълумот талаб этилади. Хусусан, маълумотлар базаси билан ишлайдиган мутахассис,

ҳам олий маълумот талаби қўйилган. Меҳнат бозорида бундай касблар бўйича 4 мингга яқин вакансия мавжуд. Шунинг учун ҳам Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигига Касб ва лавозимлар классификаторида олий маълумот талаб қиладиган мутахассисликларни қисқартириш вазифаси қўйилди.

Қашқадарё вилоятида ҳар бир туман (шаҳар)даги касбга қайта ўқитишни ташкил этиш шўъбалари 2020 йил давомида йиллик касб-ҳунарга ўқитиш бўйича ўз фаолиятини белгилаб олиб, ҳудудларнинг иқтисодий салоҳиятидан келиб чиқиб, қисқа – 2 ойдан 6 ойгача бўлган муддатда касбга ўқитишни ташкил этиш ва ҳамкор ўқув марказлари орқали олдиндан ўқитилаётган касбларга бўлган талаблар асосида 4019 нафар ишсиз аҳолини йўлланма асосида ўқишга жалб қилди. Шундан 2269 нафари 30 ёшгача бўлган йигит-қизлар, 1126 нафари “устоз-шогирд” анъанаси асосида хунармандчиликка ўқитилди, уларнинг 2791

нафарини хотин-қизлар ташкил этди.

4019 нафар битирувчининг 2402 нафари ишга жойлаштирилди, 1366 нафари эса ҳозирги вақтда ўқишни давом эттирмоқда.

Ўқув курсларида асосан автомобилларни таъмирлаш, пайвандчилик, электр ва электроника, ахборот технологиялари, тикувчилик, ип йигирув, миллий каштачилик, попур, қўлда гилам тўқиш, сартарошлик, пиллачилик ва бошқа 33 йўналишда ўқитилмоқда.

Вазирлар Маҳкамаси қарорига асосан Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги тасарруфига ўтказилган Қашқадарё вилоят Ички ишлар бошқармаси пробацция ва жазони ижро этиш колониялари ҳузурида ташкил этилган Ўқув марказларида 618 нафар маҳбус 5 та йўналишда ўқитилмоқда. Шаҳрисабз шаҳридаги ишсиз фуқароларни касб-ҳунарга ўқитиш маркази орқали эса икки босқичда жами 480 нафар ишсиз фуқаро касбга йўлланди.

Коронавирус пандемияси шароитида ижтимоий

Юқорида тилга олинган қарорда Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги билан биргаликда Қашқадарё вилоятида 14 та марказ ташкил этиш белгиланган. Айни вақтгача тикувчилик йўналиши бўйича 14 та касб-ҳунарга ўқитиш масканлари 411,4 млн. сўмлик жиҳозлар билан таъминланди.

Алоҳида таъкидлаш жоизки, ушбу қарор камбағалликни қисқартириш мақсадида фуқароларни замонавий касб-ҳунар ва тадбиркорлик кўникмаларига ўргатиш асосида уларни доимий даромад келтирадиган меҳнат ва тадбиркорлик фаолиятига жалб қилиш орқали фаровонликни ошириш йўлида ташланган катта қадамдир.

Эндиликда ҳар бир ташкилот ва сектор раҳбари ўз зиммасидаги масъулиятни тўла ҳис қилган ҳолда, қарор ижросини ўз вақтида таъминлашда фаол ва ташаббускор бўлиши, энг асосийси, ўз ҳудудида камбағалликни камайтиришга масъул эканлигини унутмаслиги даркор.

АЙБГА ИҚРОРЛИК КЕЛИШУВИ

ОДИЛ СУДЛОВНИ ТАЪМИНЛАЙДИМИ?

XXI ASR
Ҳар қандай демократик ислохотлар самараси, тинчлик ва тараққиётнинг асосий гарови Конституция ва қонун устуворлигини таъминлаш билан бевоҳида боғлиқ. Инсон ҳуқуқ ва эркинликларига амал қилиш, ҳар бир шахснинг кадр-қимматини эъзозлаш барпо этилаётган очиқ, эркин ва адолатли жамиятнинг ажралмас хусусиятидир.

Мамлакатимизда тарихан қисқа вақт ичида барча соҳалар каби суд-ҳуқуқ тизимида ҳам мислсиз даражада ислохотлар амалга оширилмоқда. Сўнги йилларда тизимни либераллаштириш ва демократлаштириш бўйича янги, тарихий давр бошланиб, мазкур йўналишдаги давлат сиёсати янги босқичга олиб чиқилди.

2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси ҳамда унинг ижроси доирасида қабул қилинаётган давлат дастурлари суд ҳокимиятининг чинакам мустақиллиги ва эркинлигини таъминлаш, одил судловнинг сифати ва самарадорлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Президентимизнинг бевосита раҳбарлиги ва ташаббуси билан суд ҳокимиятининг чинакам мустақиллигини таъминлаш, унинг нуфузини янада ошириш, судьяларни танлаш ва тайинлаш тизимини ислоҳ қилиш бўйича бир қатор қонун, фармон ва қарорлар қабул қилинди. Айниқса, давлатимиз раҳбарининг 2020 йил 24 июлдаги “Судлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва одил судлов самарадорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони қабул қилиниши ислохотларнинг янги босқичини амалга оширишнинг ҳуқуқий асосини яратди.

Уларни амалга ошириш учун яқинда тегишли қонунларга қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш бўйича қонунлар қабул қилинди. Шу билан биргаликда, жиноят ва жиноят-процессуал қонунчилигини янада такомил-

лаштириш, халқаро стандартлар ва илғор хорижий тажрибани инobatга олган ҳолда жиноят ишларини тергов қилиш фаолиятини яхшилаш, қонун устуворлиги ва жавобгарликнинг муқаррарлиги принципларини рўйбга чиқариш муҳим вазифалар қаторида қолмоқда.

Шу мақсадда суд-тергов

ва бу борада қабул қиладиган қарори, айбга иқрорлик тўғрисидаги келишувнинг мазмуни, суд томонидан кўриб чиқиш тартиби ва қабул қилинадиган қарори, суд ҳукмини чиқариш тартиби, шунингдек, бир қатор бошқа қоидалар белгиланди.

Демак, айбга иқрорлик тўғрисидаги келишув жино-

тўғрисида келишув тузиш ҳақидаги илтимосномани суриштирувнинг ва дастлабки терговнинг исталган босқичида бериши мумкин. Илтимосномада гумон қилинувчи, айбланувчи суриштирув ва дастлабки терговда қўйилган гумонни ёки айбловни тан олиши, далилларни инкор қилмаслиги, жиноятни тер-

таъминланган-таъминланмаганини ва ўрнатилган талаблар бажарилган-бажарилмаганини; келишувнинг гумон қилинувчи, айбланувчи томонидан ихтиёрий равишда тузилган-тузилмаганини; гумон қилинувчи, айбланувчи келишувнинг моҳиятини, унинг шартларини тушунган-тушунмаганини, унинг оқибатларини англаб етган-етмаганини; судланувчи келишувни қўллаб-қувватлаши ёки қўллаб-қувватланмаслигини; гумон қилинувчи, айбланувчи етказилган зарарни бартараф этиш чораларини кўрган-кўрмаганини аниқлаб, тарафлар фикрини олиб, келишувни тасдиқлаш ёки келишувни тасдиқлашни рад этиш ва ишни прокурорга юбориш ҳақида қарор қабул қилади.

Мазкур янги қоидаларнинг суд-тергов амалиётига татбиқ этилиши фуқароларнинг жиноят процессига ортиқча жалб қилинишини камайтириш, мураккаб бўлмаган ишлар бўйича иш юритишни қисқартириш, тергов органлари ва судьяларнинг мураккаб ишларга кўпроқ эътибор ва вақт ажратиш, ишларни ҳар томонлама кўриб чиқиш имкониятларини янада кенгайтиради.

Бугунги кунда жамиятда инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳурмат қилиш маданиятини шакллантириш, шу орқали мамлакатимизнинг халқаро нуфузини янада юксалтириш вазифаси қўйилган экан, бунинг учун судлар ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фақат ва фақат халқ манфаати йўлида оғишмай хизмат қиладиган идораларга айланиши зарур.

Шу маънода жиноят ва жиноят-процессуал қонунчилигига киритилган ушбу ўзгаришлар шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш, суд ишларини юритиш босқичларини янада такомиллаштириш орқали одил судловни самарали таъминлашга хизмат қилиши шубҳасиздир.

Бахтиёр АЛИМОВ,
Жиноят ишлари бўйича
Сирғали туман суди раиси

Шерзод ЮЛДАШЕВ,
Жиноят ишлари бўйича
Сирғали туман суди
судьяси

амалиётига айбга иқрорлик тўғрисида келишув институти жорий қилинди. Унга кўра, айрим жиноятлар тоифалари бўйича шахс айбини бўйича олиш тўғрисида арз қилган, чин кўнгилдан пушаймон бўлган, жиноятнинг очилишига фаол ёрдам берган ва келтирилган зарарни бартараф қилган ҳолларда суриштирув ва дастлабки тергов органлари билан ёзма келишув тузилиши ҳамда унга нисбатан суд томонидан Жиноят кодекси махсус қисмининг тегишли моддасида назарда тутилган энг кўп жазонинг ярмидан кўп бўлмаган миқдори ва (ёки) муддатигача жазо тайинланиши белгиланди. Ушбу норма Жиноят кодексининг янги – 57-2-моддаси билан мустаҳкамланди.

Шунингдек, Жиноят-процессуал кодексига мазкур амалиётнинг тергов органлари ва судлар томонидан қўлланилишига оид бир қатор қоида киритилиб, янги 62-1-боб билан тўлдирилди. Унда айбга иқрорлик тўғрисидаги келишув ва уни тузиш шартлари, айбга иқрорлик тўғрисида келишув тузиш ҳақидаги илтимоснома ва уни бериш тартиби, бу турдаги илтимосноманинг прокурор томонидан кўриб чиқиши

ят ишини юритишни ўзига нисбатан қўйилган гумонга, айбловга рози бўлган, жиноятнинг очилишига фаол кўмаклашган ва келтирилган зарарни бартараф этган гумон қилинувчининг ёки айбланувчининг илтимосномасига асосан назорат қилувчи прокурор билан ижтимоий хавфи катта бўлмаган, унча оғир бўлмаган ва оғир жиноятлар бўйича тузиладиган келишув бўлиб, у қуйидаги шартлар мавжуд бўлган тақдирда тузилади:

1) *гумон қилинувчи, айбланувчи ўз ҳаракатларининг моҳиятини, шунингдек, ўзи берган илтимосноманинг оқибатини англаб етган бўлса;*

2) *илтимоснома ихтиёрий равишда ва ишда иштирок этаётган ҳимоячи билан маслаҳатлашувлар ўтказилганидан кейин берилган бўлса;*

3) *гумон қилинувчи, айбланувчи суриштирув ёки тергов органи томонидан қўйилган гумонни ёхуд айбловни, иш бўйича мавжуд бўлган далилларни, шунингдек, етказилган зарарнинг хусусияти ва миқдорини инкор этмас ҳамда уни бартараф этган бўлса.*

Гумон қилинувчи, айбланувчи айбга иқрорлик

гов қилишга кўмаклашиши, жиноят натижасида олинган мол-мулкнинг топилиши учун қайси ҳаракатларни амалга ошириш шартлиги, жиноятга алоқадор бошқа ахборотни тақдим этишга доир мажбуриятларини ҳамда жиноят оқибатида етказилган зарар бартараф этилганини кўрсатади.

Судлар томонидан айбга иқрорлик тўғрисидаги келишувга доир ишлар умумий тартибда, жиноят иши келишув билан бирга судга келиб тушган пайтдан эътиборан бир ойдан кечиктирмай кўриб чиқиши белгиланди.

Шу билан биргаликда, суд мажлисида судланувчи, жабрланувчи (фуқаровий даъвогар), агар ишда иштирок этаётган бўлса, қонуний вакил, ҳимоячи, прокурор иштирок этиши ҳамда суд муҳокамасида прокурор келишувнинг мазмунини ўқиб эшиттириши, судланувчининг суриштирув ҳамда дастлабки терговга кўмаклашганини тасдиқлайди ва бу айнан нимада ифодаланганини тушунтириши шарт.

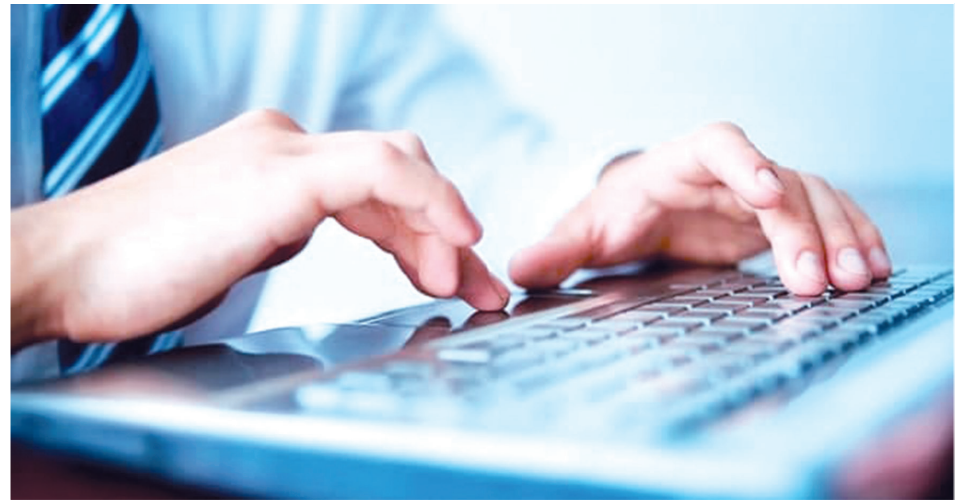
Суд айбга иқрорлик тўғрисидаги келишувга оид ишларни кўриб чиқиш чоғида келишувни тузишда гумон қилинувчининг, айбланувчининг процессуал ҳуқуқлари

Кредит олмақчимсиз?

Ўзингизни бахтсиз ҳодисалардан суғурталашни унутманг!

Бугунги кунда фуқаролар, тadbirkorлар турли мақсадларда сармоя олиш масаласида банкка мурожаат этади. Бизнесни ривожлантириш, уй-жой, автомобиль харидлари учун ҳамда истеъмол кредитлари шулар жумласидандир.

Аммо молия муассасасидан катта миқдорда кредит олаётганда биз эртага нима бўлишини билмаймиз. Ахир, ер юзида ҳар куни турли табиий офатлар ёки кутилмаган фалокатлар содир бўлмоқда. Ва бу ҳодисалардан ҳеч ким ҳимояланмаган.

Айниқса, шу ва шу каби бахтсиз ҳодиса туфайли буткул ногирон бўлиб қолиш ёки ҳаётдан кўз юмиш нафақат ўзимиз, балки яқинларимиз учун ҳам жуда қайғули. Камига, бўйнимизда кредит тўлови бўлса...

“Кафолат суғурта компанияси” АЖ мамлакатимизнинг етакчи суғурта компаниялари қаторидан жой олган бўлиб, бутун республи-

ка ҳодисалардан суғурталаш” ҳақида фикр юритамиз. Ушбу суғурта тури умумий суғурталаш тармоғининг 1 класс доирасида ишлаб чиқилган бўлиб, кредит олувчининг кредит берувчи олдидаги мажбуриятларини бажаришда унинг ўлими ёки тўлиқ меҳнат қобилиятини йўқотиши билан боғлиқ бўлган кредит берувчи ташкилотнинг мулкрий манфаатлари ҳисобланади.

Шу ўринда ўқувчиларимизда табиий саволлар туғилиши мумкин: **“Қандай ҳолатлар суғурта ҳодисаси дейилади, уларга нималар киради, бундай ҳодиса рўй берганда қаерга мурожаат қилиш ва қандай ҳужжатлар тақдим этилиши лозим?”.**

дати давомида бахтсиз ҳодиса ёки табиий сабаблар натижасида меҳнат қобилиятини йўқотиши.

Суғурта ҳодисаси рўй берганда, яъни кредит олган шахс бахтсиз ҳодисага учраб тўлов қобилиятини йўқотганда, суғурта полисида кўрсатилган телефон рақамларга мурожаат қилади.

эtgани тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси;

- суғурта қилдирувчининг меҳнат қобилиятини доимий равишда тўлиқ йўқотганини тасдиқловчи ҳужжат нусхаси;
- кредит шартномасининг нусхаси.

Ушбу ҳужжатлар тақдим этилгач, иш суғурта компанияси томонидан 15 кунгача бўлган муддатда кўриб чиқилиб, қарор қабул қилинади ва 5 банк куни мобайнида суғурта қопламаси тўлаб берилади.

Азиз ҳамюртлар, ўзингизни ва яқинларингизни “Кредит олувчини бахтсиз ҳодисалардан суғурталаш” тури бўйича суғурта қилдиришни таклиф этамиз.

Нохуш ҳолатга тушиб қолганингизда компаниямиз кредит қарзингизни тўлашда сизга ёрдам беради.

Компания суғурта хизматлари ҳақида батафсил маълумотга эга бўлишни истайсизми?

Марҳамат: **t.me/kafolat_sugurta** телеграм каналимизга аъзо бўлинг, **www.kafolat.uz** сайтимизга кинг ва кузатинг,

71-202-88-22 рақамига мурожаат қилинг ва қизиққан саволларингизга жавоб олинг.

Биз – ҳамиша сиз ва яқинларингиз ёнидамыз!

Меҳрибону РАЙИМЖОНОВА, “Кафолат суғурта компанияси” АЖ матбуот хизмати ходими

ка бўйлаб 200 дан ортиқ филиал, бўлим ва суғурта марказларини ўз ичига олади. Ҳозирги кунда компания томонидан 100 дан ортиқ суғурта хизматлари тақдим этилмоқда.

Бугун айнан сўз юрита бошлаганимиз – “Кредит олувчини бахтсиз

Суғурта ҳодисаларига қуйидагилар киради:

- суғурта шартномаси амал қилиш муддати давомида бахтсиз ҳодиса туфайли суғурта қилдирувчининг ўлими;
- суғурталовчининг суғурта шартномаси амал қилиш муд-

Полисида қайд этилган манзилдаги суғурта компанияси бўлимига ёки суғурта марказига эса қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

- нафдор шахснинг аризаси;
- суғурта полиси;
- суғурта қилдирувчи вафот